

ÜST SOLUNUM YOLU HASTALIKLARI

BÖLÜM 14

DOI: 10.37609/akya.3747.c321

Mert SEZER¹

1. GİRİŞ

Solunum sistemi, üst ve alt solunum yolları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sistemin temel görevi, dokular ile akciğerler arasındaki gaz alışverişinin sağlanması ve kanın pH dengesinin korunmasıdır. Üst solunum yolu, burun ve burun boşluğu, sinüsler, ağız, larenks, tonsiller ve trakeanın servikal kısmından oluşmaktadır. Veteriner hekimlik alanında, kedi ve köpeklerde en sık karşılaşılan problemlerden biri akut ve kronik üst solunum yolu hastalıklarıdır. Bu hastalıkların etiolojisinde viral, bakteriyel, paraziter patojenler, alerjik, tümöral, genetik ve mekanik nedenler yer almaktadır. Üst solunum yolu problemleri yaşayan hayvanlarda, öksürük, dispne, hırıltılı solunum, iştahsızlık, taşipne, gelişme geriliği, egzersiz intoleransı, nazal akıntı, siyanoz, respiratuar asidozis gibi belirtiler görülmekte, ağır vakalarda ise ölüm gibi komplikasyonlarla karşılaşılabilir. Erken tanı ve tedavi oldukça önemlidir. Bu bölümde, köpek ve kedilerde üst solunum yolunda sıklıkla karşılaşılan problemler ile bunların teşhis ve tedavi seçeneklerine değinilmiştir.

2. BAKTERİYEL RİNİTİS

Nazal mukozanın iltihaplanması rinitis olarak adlandırılmaktadır ve primer ya da sekonder olarak

gelişebilir. Primer etken genellikle *Pasteurellaceae* spp. iken sekonder nedenler arasında özellikle nazal mukozada gelişen neoplazilerin yarattığı irritasyon sonucu *Staphylococcus intermedius*, *Streptococcus canis*, *Staphylococcus aureus*, *Moraxella catarrhalis*, *Pseudomonas aeruginosa* ve *Brevundimonas diminuta* gibi patojen ajanlar yer almaktadır. Nazal mukozadaki bariyerin bozulması, etkenlerin koloniler halinde burun submukozasına yerleşmesine yol açar. Bu durumda, irinli eksudat ve mukus, nazal konkalarda mekanik tıkanıklıklara neden olur. Bakteriyel rinitis gelişen hastalarda klinik olarak purulent karakterde burun akıntısı, nazal dokuların nekroza uğraması sonucu solunum havasında kötü koku ve genel durum bozukluğu gözlenir. Tanı amacıyla rinoskopik muayene yapılır ve kesin tanı sitopatolojik muayene ile bakteri izolasyonu ile konulmaktadır. Tedavi için lokal ve sistemik etkili antibiyotiklerden yararlanılır. Tedavide kullanılacak antibiyotik seçenekleri Tablo 1'de belirtilmiştir.

3. PARAZİTER RİNİTİS

Nazal akarlar, özellikle köpeklerde *Eucoleus boehmei* ve *Aerophilus* spp. gibi etkenler, rinitise yol açmaktadır. Bu etkenler, Canine Nasal Eucoleosis adı verilen hastalıktan sorumludur ve primer olarak üst

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., sezymert100@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1691-7764

KAYNAKLAR

1. Cohn LA. Feline respiratory disease complex. The Veterinary Clinics of North America. Small Animal Practice; 2011; 41(6): 1273-89. doi: 10.1016/j.cvsm.2011.07.006
2. Di Martino B, Di Francesco CE, Meridiani I. Etiological investigation of multiple respiratory infections in cats. New Microbiologica; 2007; 30: 455-461.
3. Elie M, Sabo M. Basics in canine and feline rhinoscopy. Clinical Techniques in Small Animal Practise; 2006; 21(2): 60-3. doi: 10.1053/j.ctsap.2005.12.011
4. Gaskell R, Dawson S, Radford A, et al. Feline herpesvirus. Veterinary Research; 2007; 38(2): 337-54. doi: 10.1051/vetres:2006063
5. Gönenci R, Deveci MZY, Yurtal Z, Kırgız Ö. Burun boşluğu ve paranazal sinüs hastalıkları. İçinde: Canpolat İ (ed.) Baş bölgesi hastalıkları. 1. baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2019. s. 26-31
6. Guardabassi L, Houser GA, Frank LA, et al. Guidelines to antimicrobial use in dogs and cats. In: Guardabassi L, Jensen LB, Kruse H (eds.) Guide to antimicrobial use in animals. Blackwell Publishing; 2008. p. 183-206
7. Hartmann AD, Hawley J, Werckenthin C, et al. Detection of bacterial and viral organisms from the conjunctiva of cats with conjunctivitis and upper respiratory tract disease. Journal of Feline Medicine and Surgery; 2010; 12(10): 775- 82. doi: 10.1016/j.jfms.2010.06.001
8. Hedlund CS, Fossum TW. Surgery of the upper respiratory system. In: Fossum TW (ed.) Small animal surgery. 2nd ed. London: Mosby; 2013. p. 716- 58
9. Kasap S, Salcı H, Yılmaz Ö, et al. Sino-nasal aspergillosis in a dog. Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi; 2015; 21(6): 943-4. doi: 10.9775/kvfd.2015.14187
10. King LG. Textbook of respiratory disease in dogs and cats. St. Louis: W.B. Saunders, Elsevier (USA); 2004.
11. Klose TC, MacPhail CM, Schultheiss PC, et al. Prevalence of select infectious agents in inflammatory aural and nasopharyngeal polyps from client-owned cats. Journal of Feline Medicine and Surgery; 2010; 12(10): 769-74. doi: 10.1016/j.jfms.2010.05.013.
12. Kuehn NF. Chronic rhinitis in cats. Clinical Techniques in Small Animal Practice; 2006; 21(2): 69-75. doi: 10.1053/j.ctsap.2005.12.013.
13. Magi M, Guardone L, Prati MC, et al. First report of *Eucoleus boehmi* (syn. *Capillaria boehmi*) in dogs in north-western Italy, with scanning electron microscopy of the eggs. Parasite; 2012; 19(4): 433. doi: 10.1051/parasite/2012194433.
14. Meola SD. Brachycephalic airway syndrome. Topics in Companion Animal Medicine; 2013; 28(3): 91-6. doi: 10.1053/j.tcam.2013.06.004.
15. Newton JR, Ah-See KW. A review of nasal poliposis. Therapeutics and Clinical Risk Management; 2008; 4(2): 507-12. doi: 10.2147/tcrm.s2379.
16. Priestnall SL, Mitchell JA, Walker CA, et al. New and emerging pathogens in canine infectious respiratory disease. Veterinary Pathology; 2014; 51: 492-504. doi: 10.1177/0300985813511130.